

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Qvomodo intelligenda sit Meriti Divisio in Meritum de Congruo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

dum. Ex hoc argumento intulit hic Recentior, esse metaphysice impossibile non dari factores, fibros, &c. quia est moraliter necessarium illos dari in Hispania. atqui totus mundus est utique duplo major, & magis indigus factoribus. Verum hoc eodem argumento tam multa possent probari esse chymica, quæ certum est non esse, ut taceat in eo rejiciendo verba perdere. Contra Conclusionem

839. Objicitur. Potest voluntas simpliciter singulis auxilijs resistere, nullo excepto. Atqui singulis resistere, nullo excepto, est omnibus resistere; & singula frustrare, nullo excepto, est omnia, & totam collectionem frustrare: ergo potest voluntas simpliciter, & omnibus auxilijs resistere, & totam collectionem frustrare.

Retorquetur argumentum in Impotentia morali, quam omnes agnoscunt. Singulis auxilijs seorsum sumptis possum resistere moraliter; sed resistere moraliter singulis, est resistere moraliter toti collectioni: ergo possum moraliter resistere toti collectioni, quod adversarij negant. Parimodo non valet consequentia: Potest Deus singulos homines omnium possibilium producere: ergo totam collectionem omnium possibilium. Sed de Regula cognoscendi, quando non valet consequentia à sensu distributivo ad collectivum, dixi libro primo, probans existentiam Dei.

Rationem autem specialem, quare in præfenti materia non valeat consequentia, deduco

ex quodam principio alibi explicato, nempe quod omnis actus liber voluntatis creata, in suo tendendi modo, & amplectendi objectum cum certa appropriatione, firmitate aut debilitate, quæ cuius actui ex essentia sua inest, habeat prædicatum essentiale, in quo intuitivè aut comprehensivè cognito, cognosci possit per evidentiam metaphysicam, quod si homo in eodem instanti habuisset debilius auxilium, in aliquo certo gradu debilitatis, non fuisset consenturus, aut contra, si habuisset fortius in certo gradu, fuisset consenturus. Quapropter sicut cujusvis individui existentia essentialiter est connexa cum negatione infinitorum individuorum non existentium, & ideo non valet consequentia à singulis ad totam Collectionem, ut dictum est, ita videtur quilibet actus liber habere essentiale prædicatum, quo transcendentaliter connectatur cum dissensu vel consensu, sub alijs conditionibus & auxilijs futuro; & per consequens, non valet consequentia à singulis ad totam collectionem.

Ad argumentum in forma facilis est responsio, cum sit vitiosum. Concessa majore, & minore, negatur consequentia. Major enim procedit de potentia; Minor de actu: & consequentia iterum de potentia. Debet ergo minor ita formari. Posse singulis resistere, est posse toti collectioni resistere. &

sic negatur minor juxta dicta.

C A P V T III. D E M E R I T O. CONTROVERSIA I.

Quomodo intelligenda sit Meriti Divisio, in meritum de Congruo, & Meritum de Condigno.

840. **M**eritum, prout consideratur in præfenti, estque effectus præcipuus Gratiæ elevantis, non malè definitur ab Oviedo: Obsequium doni supernaturalis. Hæc definitio abstracta à merito de condigno, & à merito de congruo. Meritum enim de condigno non solum est potens movere ad retributionem, sed etiam exigit hujusmodi retributionem, non item meritum de congruo. Nam homo peccator per contritionem meretur de congruo primam gratiam, & tamen non exigit illam; item, homo justus meretur de congruo Gratiam & perseverantiam finalem, &

tamen non exigit illam, sicut exigit augmentum gratiæ sanctificantis, ut ex dicendis constabit.

841. Dividitur ergo in Meritum de Condigno, & Meritum de Congruo. Discrimen exponit S. Thomas in 2. dist. 27. q. 1. a. 3. Dicitur aliquis, inquit mereri ex condigno, quando invenitur æqualitas inter præmium & meritum secundum rectam æstimationem. Ex congruo autem tantum, quando talis æqualitas non invenitur, sed solum secundum liberalitatem donantis munus tribuitur, quod dantem decet. Eundem sensum facit, quod alij Theologi alijs verbis dicunt, meritum de Condigno esse meritum simpliciter, meritum de Congruo tantum secundum quid: Item, quod meritum de Condigno sit

P p 3

gno sit

gno sit meritum ex Justitia, seu habeat vim exactivam remunerationis, non item meritum de congruo, quod respicit Liberalitatem.

842. Magis adhuc explicatur à Card. de Lugo. Ad meritum de Congruo requiritur, ut opus tale sit, quod quidem æquale non sit præmio tali, possit tamen prudenter movere retributorem ad præmium tantæ præstantiæ largiendum. v. g. si privatus miles egregium facinus Imperatore dignum præstitisset, posset quidem Rex prudenter moveri ad dandum illi præmium etiam Imperatori conveniens, posset tamen etiam dare inferius præmium illo quod Imperatorem decet, absque eo quod miles conqueri posset. Quodsi verò Rex vellet stabularium ob curam equi benè præstitam, adoptare in filium, imprudenter agere censeretur, & ideo illa equi cura ne quidem de congruo meretur adoptionem.

Econtra, quando Militum Imperator seu Dux, egregiam de hoste victoriam refert, dignus est, quem Rex triumphalibus honoribus exornet, & majorem etiam auctoritatem in rebus bellicis concedat &c. ita ut nisi Rex aliquid hujusmodi aut æquivalens præstet, non censeatur Dux condignè præmiatus fuisse, cum præmium non esset æquale operi præstito à tali Persona.

843. Observandum autem est, quòd hic non accipiatur æqualitas operis ad præmium, prout accipi solet æqualitas in contractibus, quo sensu rectè negavit S. Paulus, condignas esse passiones hujus temporis ad futuram gloriam. Mereri enim, inquit acutè Card. de Lugo *disp. 24. de Pœnit. n. 10.* non est emere pro æquali pretio æqualitatem rei, sed est seminare apud æquitatem & gratitudinem Principis. quare æqualitas Meriti non est sicut æqualitas pretij, sed sicut seminis in corde Principis fecundissimi.

Colligitur insuper ex dictis, Condignitatem non residere adæquatè in intrinseca præstantia operis secundùm se spectati, sed prout dignificatur à persona operante, ut deinceps dicetur.

CONTROVERSIA II.

Utrum Homo Viator possit aliquid apud Deum Mereri.

844. Doctrina Catholica est, hominem posse verè & simpliciter mereri apud Deum in ordine ad salutem æternam, cooperando Gratia quam accipit à Deo. Eccles. 16. *Miseriordia facit unicuique locum secundùm meritum operum suorum.* Sapient. 5. *Iusti in perpetuum vivunt, & apud Dominum est merces eorum.* Matth. 5. *Merces vestra copiosa est apud Deum.* & alibi passim.

Congruentia duplex est. Prima desumitur ex eo, quòd opera bona fiant cum respectu ad beneplacitum Dei: ergo sicut quando quis facit aliquid in alterius hominis utilitatem, meretur retributionem, ita quando quis facit aliquid in ho-

norem Dei, meretur retributionem. Secunda. Quia in omni Republica bene ordinata, capite non solum proponi pœnas ad absterrendum ab operibus malis, sed etiam præmia, ut alliciantur subditi ad opera Bona.

Testimonia Scripturæ, quibus videntur heretici, non faciunt ad rem, quia vel loquuntur de operibus Legis Veteris, quali adhuc essent necessaria ad Justitiam, quod negat Scriptura, vel de operibus purè naturalibus, vel de operibus factis in statu peccati: de quibus videndi Commentaristæ.

Inter DD. Catholicos est Controversia, utrum Merita hominis iusti habeant ex Natura sua Condignitatem ad præmium vitæ æternæ, vel solum ex promissione Dei. Negant condignitatem illam Durandus & VValdensis, quibus accedunt videtur P. Coniunk.

845. Dicendum tamen & affirmandum est, cum communi sententia, quæ probatur primis ex Scriptura Sap. 3. *Deus tentavit eos, & invenit illos dignos sè.* Ad Coloss. 1. *Non cessamus pro vobis orantes, ve ambuletis dignè Deo per omnia placentes.* & paulò post. *Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum.* 2. ad Thessalon. 1. *Ut digni habeamini in regno Dei, pro quo & patimini.* Quæ omnia debent in sensu proprio accipi, cum nihil obstat, & longè firmiter ratio accedat, quàm quæ pro contraria opinione fuerit videtur.

846. Probatur. 2. à posteriori. Si dignitas operis ad præmium vnicè proveniret ex libera promissione Dei, sequeretur, quòd hominè peccator eliciens contritionem, mereretur de congruo primam gratiam & Justificationem, consequens est absurdum. Sequela probatur. Non Deus hujusmodi actui promissit Justificationem.

847. Probatur 3. à pari. Peccata merentur pœnam quæ infligitur, de condigno: Ergo etiam Bona opera merentur de condigno præmium quod retribuitur. Antecedens fatetur universalitèr. Consequentia probatur ex comparatione quam facit Scriptura 2. ad Thessalon. 1. *Iustum est apud Deum retribuere tribulationem ijs qui vos tribulant, & vobis, qui tribulamini, requiem nobiscum.* Item 2. ad Cor. 5. *Ideo contendimus sive absentes sive præsentès placere illi, omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut unusquisque referat propriam corporis prout gessit, sive bonum sive malum.* In his affirmatur apertè, exerceri à Deo Justitiam tam in retribuendo pro bonis quàm pro malis operibus: atqui opera mala non habent suam condignitatem & exigentiam ex promissione: ergo et bona opera. Hinc patet, ad probandam prædictam Conclusionem commodè afferri posse omnes illos Scripturæ Textus, quibus Gloria vocatur merces, & quibus Deus dicitur eam dare ex Justitia, quæ sanè sunt innumera; Sed eluduntur ab adversarijs, quòd fundentur in promissione. Ceterum promissio facta non excludit hujusmodi condignitatem & exigentiam, ut patet in parvis, quæ